

**БАТЛАВ.
ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГА**

Г.ЭНХМӨНХ

**ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
“ГРАНД ЗОТОЛ ЭНЕРЖИ” ХХК
ЗАХИРАЛ**

Б.БОДОХ

**“ГРАНД ЗОТОЛ ЭНЕРЖИ” ХХК ИЙН СҮХБААТАР АЙМГИЙН НУТАГТ
ХЭРЭГЖИХ “БАРУУН-УРТ ХОТЫН 70 МВТ-ЫН ДУЛААНЫ
ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨСӨЛ”- ИЙН 2026 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР 7055993/**

**ХЯНАСАН:
ХБОВЗГ ЫН АХЛАХ ШИНЖЭЭЧ
БОЛОВСРУУЛСАН:**

**“ГРАНД ЗОТОЛ ЭНЕРЖИ” ХХК-ИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН**

ГАРЧИГ

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ.....	2
1.1. Төслийн нэр:.....	2
1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч:.....	2
1.3. Төслийн талбайн байршил.....	2
1.4. Төслийн ерөнхий мэдээлэл, хүчин чадал, технологи, дэд бүтэц.....	3
1.4.1. Төслийн ТЭЗҮ-д тусгаснаар.....	3
1.4.2. Төслийн талбай, байршил ба дэд бүтэц.....	3
1.4.3. Зуухны технологи ба түлшний хэрэглээ.....	4
1.4.4. Нүүрс тээвэрлэлт, хадгалалт ба тоосжилтын бууруулалт.....	4
1.4.5. Утаа, үнс болон шаарга зайлуулах технологи.....	4
1.4.6. Үнсийг дахин ашиглах боломж.....	5
1.4.7 Яндан, ус хангамж ба үндсэн барилгын шийдэл.....	5
БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
2.1. Талбайн байршил.....	6
2.2. Газрын гадарга хэвлий.....	6
2.3. Уур амьсгал.....	6
2.4. Агаарын чанар.....	6
2.5. Усан сүлжээ.....	6
2.5.1. Гадаргын ус:.....	7
2.5.2. Газар доорх ус:.....	7
2.6. Хөрсөн бүрхэвч.....	7
2.7. Ургамалан нөмрөг.....	7
2.8. Амьтны аймаг.....	8
2.9. Тусгай хамгаалалттай газар нутаг.....	8
2.10. Түүх, соёлын дурсгалт газар.....	8
2.11. Нийгэм эдийн засгийн байдал.....	8
БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН.....	10
ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	10
3.1. Төслийн гол сөрөг нөлөөллүүд.....	10
3.2. Байгаль орчны бүрэлдэхүүнд тус бүрд үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл.....	11
БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	12
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА	13
ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	13
5.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	13
5.2. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө.....	17
5.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	18
5.4. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	20
5.5. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө.....	22
5.6. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	22
5.7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	22
5.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	24
5.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	24

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ

1.1. Төслийн нэр:

Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл

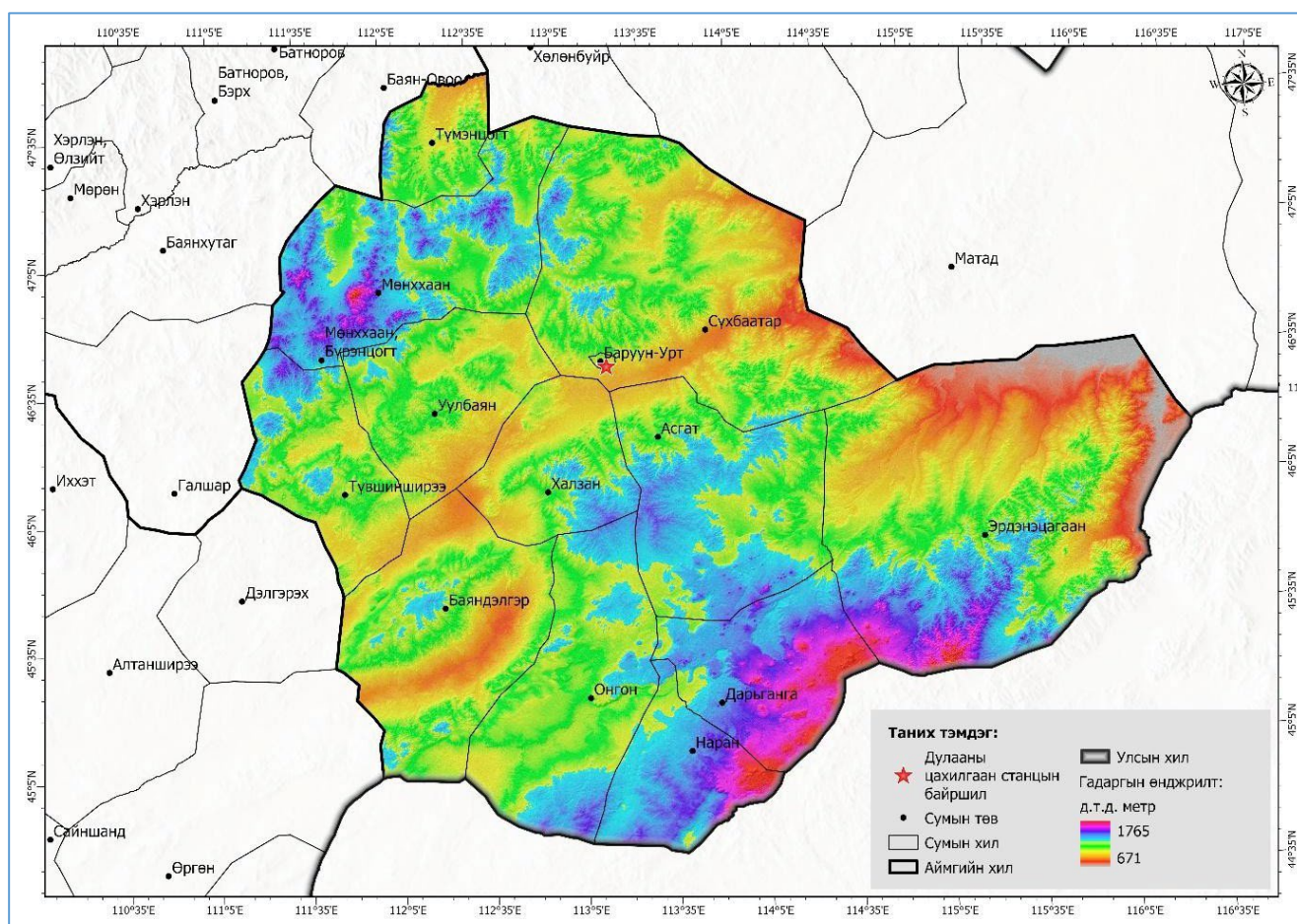
1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч:

“Гранд зотол энерги” ХХК, Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011868316; Регистрийн дугаар: 7055993;

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 6-р хороо, Бага тойруу, 39 тоот. Утас: 99118356, 88041935

1.3. Төслийн талбайн байршил

Төслийн талбай нь Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын Таван-Эрдэнэ (8-р) багийн нутагт нутаг дэвсгэрт Баруун-Урт хотын төвөөс зүүн өмнөд тийш 3 км-ийн зайд, Баруун-Урт сум руу чиглэсэн орон нутгийн чанартай авто замын дагуу оршиж байна.

Зураг 1. Төслийн талбайн ерөнхий байршил

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн эзэмшил газрын хэмжээ 30 га бөгөөд талбайн булангийн цэгүүд ба талын уртыг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Талбайн булангийн цэгүүд (30 га)

Хүснэгт №1-1.

№	Уртраг	Өргөрөг	Урт
1	677292.11	5169234.68	427.85
2	677567.40	5169562.20	687.20
3	677041.16	5170004.52	434.51
4	676764.82	5169669.23	683.02

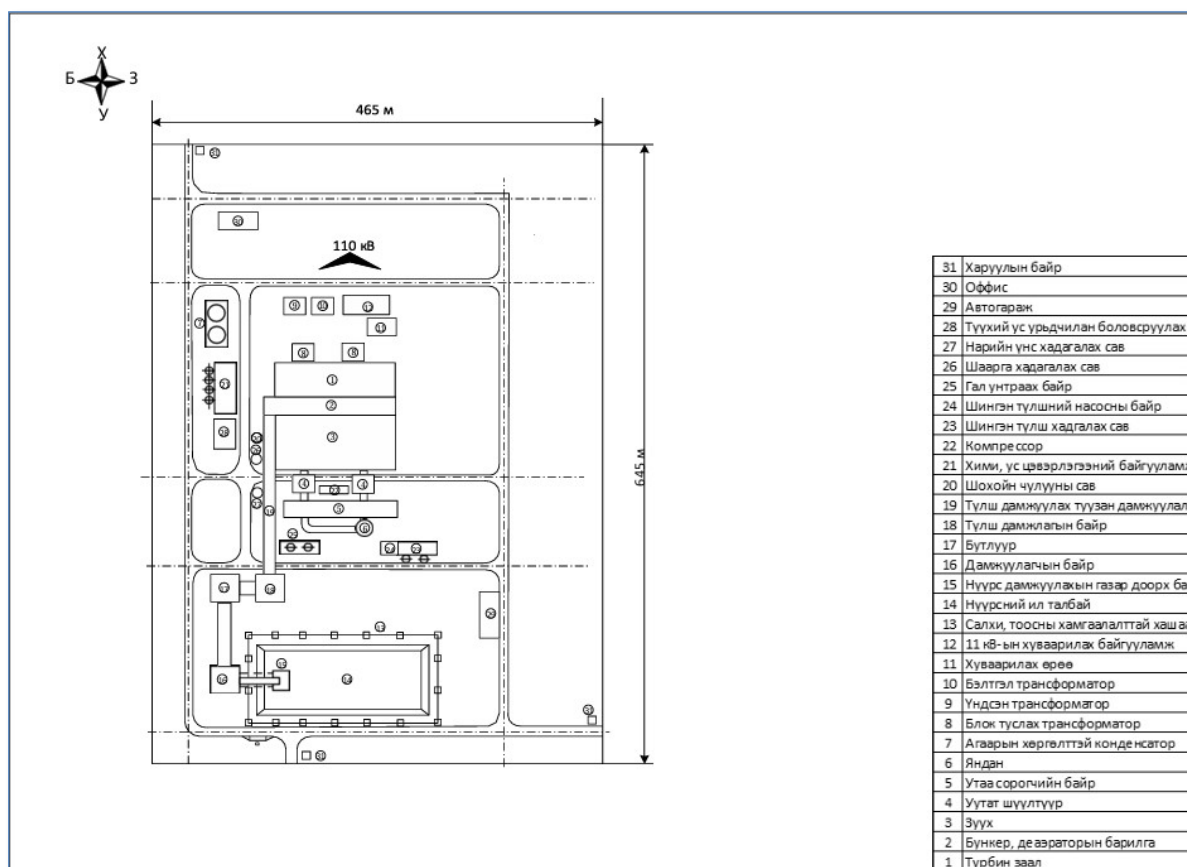
1.4. Төслийн ерөнхий мэдээлэл, хүчин чадал, технологи, дэд бүтэц

1.4.1. Төслийн ТЭЗҮ-д тусгаснаар Төслийн хүрээнд байгуулагдах 70 МВт-ын суурилагдсан хүчин чадалтай дулааны цахилгаан станцыг хоёр ээлжээр ашиглалтад оруулахаар төлөвлөсөн ба эхний ээлжид 35 МВт ашиглалтад орно. Энэ нь тухайн бүс нутгийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээ болон цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын нэвтрүүлэх чадвартай холбоотой аж. Эхний блок ашиглалтад орсноос хойш 5 жилийн дараа дараагийн 35 МВт ашиглалтад орох бөгөөд Сүхбаатар, Дорнод аймгуудыг ТБНС-тэй 220 кВ-ын шугамаар холбон бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахаар төлөвлөсөн байна.

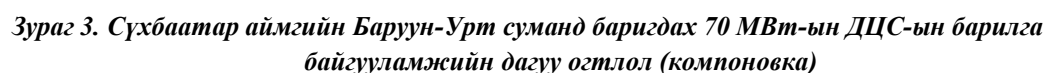
1.4.2. Төслийн талбай, байршил ба дэд бүтэц Төслийн хүрээнд Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт хотын орчимд дулааны цахилгаан станц барихаар төлөвлөсөн. Станцын талбай нь ойролцоогоор 30 га бөгөөд төв замаас 90–110 м, сумын гадна тойргоос 1250 м, цэвэрлэх байгууламжаас 800 м орчим зайд, далайн түвшнээс дээш 950–953 м өндөрт байрлана. Одоо ажиллаж буй дулааны станцаас ойролцоогоор 4 км зайтай. Талбайд зуух, турбины барилга, хими-ус цэвэрлэгээний байгууламж, нүүрсний нөөцийн талбай, агаарын хөргөлттэй конденсатор, цахилгаан хуваарилах байгууламж, захиргаа болон засвар үйлчилгээний барилга байгууламжуудыг байрлуулахаар төлөвлөсөн.

Нүүрсийг Тал булаг болон Төхөмийн уурхайгаас авто тээврээр нийлүүлэх бөгөөд станцын хэрэгцээнд жилд хамгийн ихдээ 552.2 мянган тонн нүүрс авахаар тооцсон. Усны хэрэглээг одоо байгаа Баруун-Урт хотын ус хангамжийн системээс хангахаар төлөвлөсөн.

Үндсэн барилга байгууламжийг технологийн дараалалд нийцүүлэн байрлуулж, турбин/генераторын байр болон зуухны байрыг тусад нь төлөвлөсөн. Нүүрсний бункер, деаэратор, удирдлагын өрөө завсрын блокт байрлана. Утааны хийн цэвэрлэгээнд уутат шүүлтүүр ашиглах бөгөөд хоёр зуухны дунд 120 м өндөр яндан төлөвлөсөн.

Зураг 2. Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт суманд баригдах 70 МВт-ын ДЦС-ын барилга байгууламжийн ерөнхий төлөвлөлт

Үнс, шаргыг байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл болон усны хэрэглээг бууруулахын тулд хуурай аргаар зайлуулах технологи сонгосон. Тал булгийн нүүрсээр ажиллах үед нэг зуухнаас цагт нийт 6.42 тонн үнс, шаарга, хоёр зуухнаас нийт 12.84 тонн үүсэх тооцоотой.

Нарийн үнсийг тусгай бункерт хуримтлуулж, машинаар тээвэрлэх эсвэл хэрэглэгчдэд нийлүүлэх боломжтой. Шаргыг мөн хуурайгаар зайлуулж, тусгай бункерт хадгалан хаягдлын талбайд тээвэрлэнэ. Үнс зайлуулах системийг автомат, гар болон туршилтын горимоор удирдах боломжтой.

1.4.6. Үнсийг дахин ашиглах боломж Төслийн нэг чухал байгаль орчны шийдэл нь нүүрсний шаталтаас үүсэх дэгдэмхий үнсийг хаягдал бус, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах явдал юм. Дэгдэмхий үнс нь цемент, бетон, тоосго, хавтан зэрэг барилгын материалын үйлдвэрлэлд эрдэс нэмэлт болгон ашиглах боломжтой.

Монгол Улсад цементийн үйлдвэрлэлд үнс ашиглах боломж байгаа бөгөөд Сүхбаатар аймагт цаашид тоосго, блок, замын хавтан зэрэг барилгын материалын үйлдвэрлэлд ашиглах боломжтой гэж төсөлд үзсэн. Ингэснээр үнсийг булшлах хэмжээг багасгаж, хөрсний бохирдлыг бууруулахын зэрэгцээ нэмэлт орлого бий болгох боломжтой.

Үнсийг хадгалах зориулалтаар битүү SILO төрлийн агуулах байгуулах боломжийг авч үзсэн. 14,000 м³ багтаамжтай агуулахын хөрөнгө оруулалтын тооцоо, үнс борлуулснаар бий болох боломжит орлогыг төсөлд тусгасан.

1.4.7 Яндан, ус хангамж ба үндсэн барилгын шийдэл. Станцын хоёр зуух бүрэн хүчин чадлаар ажиллах үед утааны хийн хэмжээнээс хамааран яндангийн хэмжээг тооцсон. Хоёр зуух ажиллах үндсэн хувилбарт 120 м өндөр яндан, гарах хэсгийн ойролцоогоор 3 м диаметртэй байхаар авч үзсэн. Ирээдүйд гурван зуухтай болох өргөтгөлийн үед яндангийн диаметрийг 4 м хүртэл нэмэгдүүлэх боломжтой гэж тооцсон.

Усны хэрэглээг Баруун-Урт хотын одоо байгаа ус хангамжийн системээс хангана. Хотын усан хангамж нь газрын доорх усны эх үүсвэр, гүний худаг, усан сан болон насосын системд тулгуурладаг.

Үндсэн барилга байгууламжийг тухайн бүс нутгийн эрс тэс уур амьсгалд тохирсон стандарт, нормын дагуу барихаар төлөвлөсөн. Барилга нь ган каркас, хөнгөн хосолмол хийцтэй байх бөгөөд ажиллагсдын эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагаа, байгаль орчны хамгаалалтын шаардлагыг хангана. Тоног төхөөрөмжийн суурийг ус, тос, хүчил, шүлт нэвчихээс хамгаалж, галын аюулгүй байдал, агааржуулалт, цэвэр бохир ус, дохиолол зэрэг инженерийн системийг иж бүрнээр төлөвлөсөн.

БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1. Талбайн байршил

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын Таван-Эрдэнэ (8-р) багийн нутагт нутаг дэвсгэрт байршина. Тус дулааны цахилгаан станцын нийт талбай нь 30 га байна.

2.2. Газрын гадарга хэвлий

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Монголын дорнод талын их муж (IV)-ийн Халхын дундад ба Дарьгангын талархаг муж (IV.1)-ийн Дорнод хотгорын тойрогт хамаарна.

Төлөвлөлтийн талбайн газрын гадарга нь харьцангуй тэгш, далайн түвшнээс дээш дунджаар 952 метрт өргөгдсөн тал хээрийн хэв шинжид хамаарагдана. Төлөвлөлтийн талбайн газрын гадарга нь “Хот суурины дэвсгэр газарт хот байгуулалтын иж бүрэн үнэлгээ өгөх аргачилсан заавар дахь ангиллаар нэн тохиромжтой ангилалд хамаарч байгаа бөгөөд өндрийн хэмжээ далайн түвшнээс дээш 975-983 метрийн өндөр байна. Төлөвлөлтийн талбайн газрын гадарга нь харьцангуй тэгш, хамгийн налуу хэсэгтээ 12 градус байгаа бол хамгийн налуу бага хэсэгтээ 0.01 метрт байна.

2.3. Уур амьсгал

Сүхбаатар аймгийн Дулааны улирлын агаарын дундаж температур 4.9-21.8⁰ С градус орчим дулаан байдаг бөгөөд 6, 7-р сард агаарын хамгийн макс утга нь 31.8-37.9⁰С градус, хөрсний макс 55- 63⁰С хүрч халдаг тул агаар хөрсний температурын хэлбэлзэл их байдаг байна. Хоногийн агаарын дундаж температур -5⁰ дайрч хүйтрэхээс эхлээд -5⁰ дайрч дулаарах үеийг өвлийн улиралд тооцдог. 11-р сарын 1-5-ны орчимд -5⁰ дайрч хүйтрэн өвөл эхэлж, 3-р сарын 20-23 хооронд -5⁰дайрч дулааран хавар болдог буюу 142-147 хоног буюу 4 сар гаруй өвөл үргэлжилдэг. Хүйтний улирлын агаарын дундаж температур 2.1...-21.3⁰С хүйтэн байдаг ба Баруун-Урт сум орчмоор 1, 2-р саруудад агаарт хамгийн минимум хүйтэн нь -25.9...-32.5⁰С орчим хүрч хүйтэрдэг. Мөн энэ саруудад хөрсөн дээр минимум нь -38...- 43⁰С орчим хүрдэг байна.

Хуурай дулаавтар уур амьсгалтай бүсэд багтах ба жилийн дулаан улирлын дундаж харьцангуй чийгшил 45-65% байдаг. Тус аймгийн нутагт олон жилийн дунджаар 200.6 мм тунадас орох боловч гантай жил 101.5-111.5 мм болж эрс багасдаг байна. Хүйтний улирал болох 1-3, 10-12 дугаар саруудад хамгийн бага тунадас дунджаар 1.5-10.5 мм, дулааны улирал болох 4-9 дүгээр саруудад дунджаар 4.9-56.7 мм тунадас ордог байна.

Салхины дундаж хурд 2.7-4.6 м/с байдаг. Салхины горимын явцаас харахад хавар, намартаа салхины хурд ихсэж, зун өвөлдөө буурдаг зүй тогтолтой байна. Салхины зонхилох хурд Баруун хойноос 37.1%, Баруунаас 17.8%, Зүүн хойноос 14.5%-тай ихэвчлэн салхилдаг. Цаг агаарын онц аюултай үзэгдэл болох 40 м/с-ээс дээш хүчтэй салхи хавар 4, 5 дугаар сард ажиглагддаг боловч нийт хүчтэй салхины 2%-ийг эзэлдэг. Харин 3, 4 дүгээр сард 16 м/с дээш хүчтэй салхи 15-23 орчим өдөр ажиглагддаг нь тус нутаг салхи шуурга ихтэй бүс нутагт хамрагддаг байна.

2.4. Агаарын чанар

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь өнөөгийн байдлаар ямар нэгэн үйл ажиллагаа явуулаагүй байгаа учир талбайн агаарын чанар нь өнөөгийн түвшинд ямар нэгэн бохирдол, өөрчлөлт байхгүй, эх газрын хуурай цэнгэг төлөв байдалтай байна.

Агаар бохирдуулах эх үүсвэрээс ялгарсан бохирдуулагчдын тархалт сарнилт нь тухайн газар нутгийн газрын гадаргын хотгор гүдгэрийн байдал, цаг уурын хүчин зүйлс болох агаарын температур, салхины зүг, хурднаас ихээхэн хамааралтай байдаг. Агаарын бохирдолын хувьд Өвлийн улиралд гэр хорооллын түүхий нүүрсний хэрэглээ болон нам даралтын зуухнуудаас үүдэлтэй агаарын бохирдол (хөө тортог, хүхэрлэг хий) ихэсдэг.

Төслийн талбай болон түүний эргэн тойронд ямар нэгэн агаарын бохирдлын эх үүсвэр байхгүй байна.

2.5. Усан сүлжээ

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь ус зүйн хувьд Умард говийн гүвээт-Халхын дундад тал сав газарт багтаж байна.

2.5.1. Гадаргын ус: Гадаргын усан сүлжээ нь тухайн талбайн хэмжээнд бэсрэг гуу жалга, хуурай сайрын дагуу үүссэн байдаг. Бүс нутгийн хэмжээнд уулс хоорондын хотгор, хөндийн төв хэсгээр улирлын горимтой бөгөөд агаарын хур тунадсаар шууд нөхөн сэлбэгдэж тэжээгдэж буй ил задгай гадаргын усан сан бүхий олон тооны тойром, цөөрөм болон намгархаг чийгтэй цав газар харьцангуйгаар түгээмэл ажиглагддаг. Дулааны цахилгаан станц байгуулагдах талбайгаас зүүн, зүүн урд, урд, баруун урд талаар 7.6-26.5 км зайд том, жижиг, устай усгүй 41 тооны нуур, тойром байна.

2.5.2. Газар доорх ус: Газрын газрын доорх усны ашиглалтын нөөц баялгийн үнэлгээг Сүхбаатарын уулс хоорондох хотгорын өмнөд бортод орших газрын доорх усны Шовдол-Овоо” хэмээх ордод гидродинамик аргаар нийт 7000 м³/хон- оор буюу 80.8 л/с-ээр өгч үүнээс А зэргээр 1800 м³/хон, В зэргээр 1700 м³/хон, С₁ зэргээр 3500 м³/хон гэж тогтоосон байна. Төслийн ТЭЗҮ-д тусгаснаар дулааны цахилгаан станцын усны хэрэглээг одоо байгаа Баруун-Урт хотын ус хангамжийн системээс хангахаар төлөвлөсөн байна. ТЭЗҮ-д тусгаснаар дулааны цахилгаан станцын ус хэрэглээ 150 м³/ц буюу 3600 м³/хон болохоор байна. Нормын дагуу тооцоолбол 9398.5 м³/хон болж байна.

Тус ордын газрын доорх ус нь химийн найрлагаараа гидрокарбонат-натрийн найрлагатай, эрдэсжилт 0.9 г/л, ерөнхий хатуулаг 4.95-7.5 мг-экв/л, зарим хэсэгт үүнээс их байна. Газрын доорх усны тухайн ордыг аймгийн төвийн усан хангамжийн эх үүсвэрийн зориулалтаар ашиглаж байна. Газрын доорх усны ордын ус татах байгууламжийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын 3-р бүсийн талбай 7874218 км² болно.

2.6. Хөрсөн бүрхэвч

Төслийн талбай нь Хөрс газарзүйн мужлалтаар Хотгорын бүсшилтэй, Хангайн их мужийн, Монголын Дорнод мужийн Баруун-Уртын тойрогт багтах ба Хээрийн судалгаа, лабораторийн мэдээнээс үзвэл судалгааны талбайд хүрэн, хээржсэн нугын шинжтэй хүрэн хөрсний хэв шинжүүд тархсан байна. Төсөл хэрэгжих талбайд хүрэн хөрс хамгийн их тархалттай буюу 26.01 га талбайг эзэлнэ. Төслийн талбайд баруун хойноос, зүүн урагш чиглэлтэй геоморфологийн хөгжлийн хувьд сул хөгжилтэй жалга дайран гарах бөгөөд энд рельефийн онцлогоос шалтгаалан хөрсний тархалтад нөлөөлсөн байна. Энд, жижиг жалга, судгийн хөндий орчмоор бичил рельефийн нөлөөллийн улмаас чийг хуримтлагдах нөхцөл үүсэж хээржсэн нугын шинжтэй хүрэн хөрс 2.8 га талбайтай байна. Мөн түүнчлэн ердийн хөрсөн замын улмаас элэгдэлд өртсөн хүрэн хөрсний хэмжээ 0.74 га буюу нийт төслийн талбайн 2.5%-ийг эзэлж байна. Судалгаагаар Төслийн талбайн хэмжээнд элэгдэлд өртсөн хүрэн хөрс усаар элэгдэх элэгдэлд хамгийн өндөр хувьтай өртөж байгаа буюу дунджаар 0.055 тн/га байна. Нугын шинжтэй хээржүү хүрэн хөрс дунджаар 0.03 тн га бол, хүрэн хөрс 0.05 тн/ га байна. Төслийн талбайд нийтдээ нэг жилд 181.84 тн хөрс элэгдэлд өртөж байна.

2.7. Ургамалын нөмрөг

Баруун-Урт 70 МВт дулааны цахилгаан станц төслийн талбай нь ургамал газарзүйн мужлалтаар Дундад Халхын хээр болон Дорнод Монголын хээрийн тойргийн хил залгаа бүс нутагт байрлах бөгөөд ургамалжилтын хувьд жинхэнэ хээрийн үетэн-шарилжит, Харгана оролцсон үетэн-шарилжит гэсэн хоёр төрлийн ургамал бүлгэмдэл тархан ургаж байна. Төслийн талбайд үет ургамлаас том хялгана (*Stipa grandis* P.Smirn.), Крыловын хялгана (*Stipa Krylovii* Roshev.), Саман ерхөг (*Agropyron cristatum* (L.) P.B.), Дэрвээн хазаар өвс (*Cleistogenes squarrosa* (Trin.) Keng.), Нангиад түнгэ *Leymus chinensis*, тохиолдох бол алаг өвснөөс Адамсийн Шарилж (*Artemisia Adamsii* Bess.), Шүүрэн шарилж (*Artemisia scoparia* Waldst. et Kit.), Шүлхий шарилж *Artemisia pectinata*, Агь (*Artemisia frigida* Willd.) гэх мэт ургамлууд төслийн талбайд түгээмэл тохиолдох бол сөөг ургамлаас 2 зүйл харгана буюу Бяцхан навчит Харгана (*Caragana microphylla* (Pall.) Lam.), Нарийн навчит Харгана (*Caragana stenophylla* Pojark.), улалжаас Ширэг улалж (*Carex duriuscula* C.A.Mey.), алаг өвснөөс Имт гичгэнэ (*Potentilla bifurca* L.), Марал навчит Гичгэнэ (*Potentilla tanacetifolia* Willd.ex Schlecht.), Ишгүй гичгэнэ (*Potentilla acaulis* L.), Цуулбар багваахай (*Taraxacum dissectum* (Ldb.) Ldb.), Завсрын ноцоргоно (*Lappula intermedia* (Ldb.) M.Pop.), Замын таван салаа *Plantago depressa* Willd., Налчгар Хэрээн хошуу (*Sibbaldianthe adpressa* (Bge.) Juz.), Гялгар дэрс-*Achnatherum splendens* (Trin.) Nevski., гэх мэт ургамлууд төслийн талбай болон ойр орчимд нь тохиолдож байна. Харин төслийн талбайд ховор болон нэн ховор ургамлын төрөл зүйл тохиолдоогүй.

2.8. Амьтны аймаг

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь Монгол орны хөхтөн амьтдын мужлалаар 4-Монгол дагуурын тойрогт багтаж байна. Төслийн талбай нь бүхэлдээ цагаан зээрийн тархац нутагт хамаарна. Монгол улсын нутагт 2000 оны байдлаар цагаан зээр 14 аймгийн 113 сумын 500.000 орчим ам дөрвөлжин км талбайд тархаж (Лхагвасүрэн 2000) байжээ. Энэ судалгаагаар Цагаан зээр манай орны зүүн болон зүүн өмнөд нутагт харьцангуй тогтвортой байршилтай болж 516982 км² талбайд тархах болсныг тогтоосон байна. Цагаан зээрийн сүрэглэлт газар бүр харилцан адилгүй байсан бөгөөд Дорнод аймагт 54-45000, Сүхбаатарт 1-8700, Төв, Хэнтийд 2-5500 хүртэлх бодгалиар сүрэглэж байхад Өмнөговь аймагт 26-109, Дундговь аймагт 2-167, Дорноговь аймагт 1-271 бодгалиар тус тус сүрэглэж байв. Сүрэглэлтийн зургаас харахад 101-1000 бодгальтай сүрэг (32.6%) Дорнод, Сүхбаатар аймгийн нутагт зонхилон байршиж байна. Сүхбаатар аймагт Цагаан зээрийн 1 км² талбай дахь нягтшил 0.21, сүргийн нягтшил 0.0039, нөөц ойролцоогоор 15523 бодгальтай.

Сүхбаатар аймгийн нутаг дэвсгэрт судлаачдын тодорхойлсноор 9 багт хамаарах 23 зүйл шувуу нүдээр үзэн тэмдэглэсэн байна. Үүнээс, төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрт 6 төрлийн 7 зүйл шувуу тохиолдох боломжтой гэсэн судлаачдын судалгааны үр дүн бий. Эдгээр 7 зүйл шувууд нь “Монгол орны шувууны улаан данс (2011)”-ны Бүс нутгийн болон Олон улсын үнэлгээгээр “Анхааралд өртөхөөргүй” статустай, өргөн тархацтай элбэг зүйлүүд юм (Gombobaatar, S., Monks, E.M., Seidler, R., Sumiya, D., Tseveenmyadag, N., Bayarkhuu, S., Baillie, J.E.M., Boldbaatar, Sh., Uugangayar, Ch., 2011, pp. 847-856).

2.9. Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн талбай нь ямар нэгэн улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна. Баруун-Урт сумын хэмжээнд Улсын ТХГН-ийн мэдээллийн санд бүртгэлтэй аймгийн болон сумын тусгай хамгаалалтад авсан нийт 13 газар байдаг.

2.10. Түүх, соёлын дурсгалт газар

Баруун-Урт Дулааны цахилгаан станц төслийн талбай нь улсын болон орон нутгийн бүртгэлтэй түүх соёлын дурсгалт газруудтай давхцалгүй. Төслийн талбайд археологийн шинжлэх ухаанд мөрддөг арга зүйг баримтлан археологийн нарийвчилсан хайгуулыг хийсэн бөгөөд тус талбайгаас ямарваа нэгэн түүх, археологийн дурсгалт газар илэрээгүй. Мөн ШУА-ийн Палеонтологи, геологийн хүрээлэнгийн судалгааны баг Палеонтологийн хайгуул судалгааны ажлыг явуулсан ба Хайгуулын явцад ямар нэгэн эртний амьтан ургамал олдоц илэрээгүй болно. Иймд тус төслийн хэрэгжилтээс хотын түүх соёлын дурсгалт зүйлс, газруудад шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

Харин барилгын ажлын явцад өмнө нь судалж тогтоож чадаагүй түүх, соёлын дурсгал илэрсэн тохиолдолд ажлыг зогсоож, холбогдох хууль журмын дагуу арга хэмжээ авах шаардлагатай

2.11. Нийгэм эдийн засгийн байдал

Хүн ам зүй: Сүхбаатар аймагт 2025 оны байдлаар 19.72 мянган өрхийн 66.5 мянган хүн суурин амьдарч байгаа ба Баруун-Уртад хот нийт хүн амын 50.8 хувийг эзэлж байна.

Нийгмийн хөгжил, хүний нөөцийн чадамжийн хувьд Баруун-Урт хотын Ерөнхий боловсролын сургуулиуд, ШУТИС-ийн салбар зэрэг мэргэжлийн болон дээд боловсролын байгууллагууд ажиллаж байна. Мөн Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд болон Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийг түшиглэн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний байгууллагууд ажиллаж байна.

Эдийн засаг хөгжийн хувьд Баруун-Урт хот нь Хөдөө аж ахуй болон Уул уурхай хосолсон "Хос тулгуурт" эдийн засагтай. Хотоос урд зүгт 13 км-ийн зайд Төмөртийн Овоогийн цайрын уурхай идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байна. Үүнийг дагасан туслах үйлдвэрлэл, ханган нийлүүлэлтийн сүлжээ хотын эдийн засгийн засагт их хувь нэмэр болдог. Хотод арилжааны банкуудын салбарууд уул уурхай, барилга, худалдаа үйлчилгээний чиглэлийн 260-аад аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтвортой ажиллаж байна. [Хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэл хувьд Сүхбаатар аймаг нь малын чанар (Дарьганга, Үзэмчин үүлдэр) болон тоо толгойгоор дэлхийд дээгүүрт ордог.

Хот байгуулалт, орон сууцжуулалтын хувьд гэр хорооллын дэд бүтэцтэй амины орон сууцны хороолол "Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн жишиг хот" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байгаа ба одоогоор хотод 1100 орчим өрх нийтийн орон сууц, бусад өрхүүд хувийн сууц, гэрт

амьдарч байна.

Авто зам, тээвэр логистикын хувьд Баруун-Урт хотоос Бичигт боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын төсөл хэрэгжиж байна. Мөн Бүсийн чанартай тойрог замуудыг өөр хооронд нь холбосон, хотын доторх дэд авто замуудыг шинэчлэн өргөтгөж байна.

БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

“Баруун-Урт хотын 70 МВт-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн эзэмшил талбайн хэмжээ нь 30 га байна. Үүнээс барилга байгууламж баригдах талбайн хэмжээ нь 7.54 га байна.

Дулааны цахилгаан станц нь нийт 283 Гкал/цаг үйлдвэрлэх хүчин чадалтай 2 зуух, эргэлтийн усны тоноглол, үнс шаарга зайлуулах төхөөрөмж, ус бэлтгэлийн төхөөрөмж, цахилгааны төхөөрөмж, хяналт удирдлагын систем зэрэг бусад тоног төхөөрөмжүүдээр тоноглогдсон байна. Төслийн 6 дахь жилээс хүчин чадлыг 2 дахин нэмэгдүүлэхээр төлөвлөсөн байна. Нүүрсээр ажилладаг станцын яндангаар хаягдах агаар бохирдуулагчдын тоо хэмжээ нь хэрэглэх нүүрсний чанар болон хэмжээ, утаа шүүх технологиудаас ихээхэн хамаарна. Мөн түүнчлэн нүүрсийг тээвэрлэн авчрах, хадгалах, хаягдал үнс, шлагыг зайлуулах үйл ажиллагаанууд нь агаар бохирдуулах эх үүсвэр болох боломжтой. Дулааны цахилгаан станц ашиглалтад орсноор жилд дунджаар 1027.8 мянган тонн хүлэмжийн хий агаар мандалд ялгаруулах ба энэ нь Монгол улсын хүлэмжийн нийт ялгаруулалтын ойролцоогоор 3.4%-р нэмэгдүүлэхээр байна.

Төслийн барилгын ажлын үед нийгэм, эдийн засаг, нутгийн иргэдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд үзүүлэх эерэг болон сөрөг нөлөөллийг БОМТ-нд тусгасан болно. “Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ”-г төлөвлөхдөө ажлын үед байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойлон тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөв.

Барилгын материал, техник, тоног төхөөрөмж зэргийг ажлын талбай дээр авчрах, бетоны хольц, хог хаягдлыг тээвэрлэх, ачих буулгах, машин техник, тоног төхөөрөмжийг ажиллуулах, хөдөлгөх үед ажлын талбайн хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг доройтох, ил задгай барилгын хог хаягдлаар бохирдох, тоос, дуу чимээний бохирдол ихсэх зэрэг түр зуурын нөлөөллүүд үүснэ.

3.1. Төслийн гол сөрөг нөлөөллүүд

Агаарын чанарт: Станцаас үүсэх гол сөрөг нөлөөлөл түүний хаягдал утааны орчны агаарын чанарт нөлөөлөх асуудал юм. Мөн ажлын байрны агаарын чанар дуу шуугианы түвшин ажилчдын эрүүл мэнд сөрөг нөлөөлж болзошгүй байна. Орчны агаар дахь хүхэрлэг хийн агууламж нэмэгдэх нь олон талын сөрөг нөлөөлөлтэй ба өндөр агууламжтай үед гуурсан хоолойн багтраа өвчтэй хүмүүс гадаа биеийн хүчний ажил хийж байгаа үед хүхрийн давхар исэлд их өртөмтгий байдаг. Гол нөлөө нь амьсгалын замыг нарийсгадаг бөгөөд шуухитнах, амьсгаа давчдах зэрэг шинж тэмдгүүд илэрдэг.

Газрын гадарга хөрсөн бүрхэвч: Төслийн бүтээн байгуулалт болон ашиглалтын үед төслийн талбайд 7.94 га талбайд төслийн бүтээн байгуулалтын барилга, байгууламж баригдах бөгөөд үүнээс нугын шинжтэй хүрэн хөрстэй талбайд 0.74 га, хүрэн хөрстэй талбай 7.19 га талбайг эзэлж байна. Өөрөөр хэлбэл төслийн нийт талбайн 26.85%-д хөрсөн бүрхэвч хуулагдах, элэгдэл эвдрэлд хүчтэй орох төлөвтэй байна. Хөрсөн бүрхэвч дунд, хүчтэй сөрөг нөлөөлөлд өртөх нийт талбай 21.61 га буюу төслийн талбайн 73.15%-ийг эзэлж байна. Үүнээс техноген нөлөөлөлд дунд зэрэг өртөх хүрэн хөрс 19.43 га (65.8%), хээржсэн нугын шинжтэй хүрэн хөрс 7.19 га (24.3%) талбайг тус тус эзэлж байна. Төслийн бүтээн байгуулалтын явцад хөрс, газрын гадаргад дараах болзошгүй сөрөг нөлөөлөл учирч болзошгүй байна.

Усан орчинд: Баруун-Урт дулааны цахилгаан станцаас гадаргын ус буюу нуур, тойрмуудад үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл нь тоос, тоосонцор юм Дулааны станцын яндангаас гарах тоосны хамгийн ихээр тооцсон загварчлалын үр дүнгээс харахад төслийн талбайн урд зүгт байрлах Шороон цагаан нуур, Давст нуур, Тасархайн нуур зэрэг ус, намгархаг газарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй байна. Шовдол-Овоо газрын доорх усны ордын усны нөөцийн хэмжээ нь “С” зэрэглэлээр 3500 м³/хон гэж батлагдсан байна. Эндээс үзэхэд төслийн хүрээнд байгуулагдах дулааны цахилгаан станцын ус хэрэглээг Шовдол-Овоо газрын доорх усны ордоос хангахад тус ордын ус ашиглах боломжит нөөцийн хэмжээ нь хүрэлцэхгүй байхаар байна.

Ургамалан бүрхэвч: Төслийн талбайд одоогоор ямар нэгэн үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд ямар нэгэн сөрөг нөлөөлөлд өртөөгүй байна. Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын нутагт хэрэгжих 70 мВт “Дулааны цахилгаан станц” барих төсөл нь нийт 29.5 га талбайд хэрэгжих бөгөөд үүнээс 8 га талбайд барилга байгууламж, зам талбай байгуулж ургамал нөмрөгт шууд нөлөөлөл үзүүлэхээр байна. Уг дулааны цахилгаан станцыг байгуулахад хатуу хучилттай

авто замын нөлөөгөөр хамгийн их талбай буюу 2.75 га, нүүрс ачиж буулгах талбай 1.71 га талбайн ургамал нөмрөг шууд нөлөөлөлд өртөх бол бусад барилга байгууламжийн нөлөөгөөр талбай 3.55 га талбайн ургамал нөмрөг шууд нөлөөлөлд өртөхөөр байна.

Амьтны аймагт: Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт зарим төрлийн шавжийн амьдрах орчныг устгах, төслийн үйл ажиллагаанаас гарах дуу чимээнээс амьтан, шувууд дайжих, ачаа тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа болон уурхайн тээврийн зам нь зарим амьтадын нүүдэлд сөрөг нөлөө үзүүлэхээр байна. Мөн шөнийн цагаар үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явагдсан нөхцөлд шөнийн амьдралтай амьтдад сөрөг нөлөөлөл учруулах ба дуу чимээ, гэрэл гарч, амьтад дайжих, махчин амьтад идэш тэжээлээ барих зэрэгт нөлөөлөхөөр байна. Талбайн ургамал нөмрөг шууд нөлөөлөлд өртөхөөр байна.

3.2. Байгаль орчны бүрэлдэхүүнд тус бүрд үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл

Хүснэгт №3-1.

№	Үзүүлэлт	Нөлөөллийн түвшин	Тайлбар
1	Газрын хэвлий рельеф	Их	2026 онд шинээр газар шорооны ажил хийгдэх үед тоосжилт үүснэ. Зураг төслийн дагуу газар шорооны ажил хийгдэнэ.
2	Цаг уур, уур амьсгал	Дунд	Цаг агаарын нөхцөл байдлаас ил барилга угсралтын ажиллагаа шууд хамааралтай байдаг бөгөөд цаг уурын таагүй байдлаас барилгын ажил зогсох, удаашрах зэргээс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн хугацаа уртасна. Хүчтэй салхи, шороон шуургаар ил задгай барилгын болон ажилчдын хог хаягдал хийсэж орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлж болзошгүй.
3	Агаарын чанар	Дунд	Барилгын ажил болон техник тоног төхөөрөмжийн хөдөлгөөний үйл ажиллагаанаас тоос шороо үүснэ. Барилгын талбайд ажиллах техникүүдийн түлшний шаталтаас хүлэмжийн хий ялгарна.
4	Усан орчин	Дунд	төслийн талбайн нөлөөллийн бүсэд гадаргын уст цэг байхгүй, гүний усны түвшинд шүүрлийн ус зайлуулах түвшинд барилгын ажил явагдахгүй учраас дунд зэргийн нөлөөлөл үүсгэнэ.
5	Хөрс газрын гадарга	Их	2026 онд бүтээн байгуулалтын явцад хөрс хуулалт хийгдэнэ.
6	Ургамал	Дунд	Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх зүйл бага
7	Амьтан	Нөлөөлөхгүй	Барилгын талбай нь суурин газар учир хүн болон техникийн хөдөлгөөн, дуу чимээ ихтэй тул мэрэгч амьтад болон бор шувууны багийн жижиг шувууд болон синнантроп зүйлүүдээс бусад амьтад ерөнхийдөө дайжсан учир төслөөс амьтанд үзүүлэх шууд нөлөөлөл байхгүй.
8	Дуу чимээ доргилт чичиргээ	Дунд	Барилгын материал буулгах, ачих, тээвэрлэх зэргээс үүсэх дуу чимээ чичиргээ нь ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй
9	Үнэр	Бага	Ажилчдын кемпийн ахуйн хог хаягдлын цэгийг стандартын дагуу байгуулаагүй, ариун цэврийн байгууламж шаардлага хангахгүй зэргээс тухайн орчин нь үнэр үүсгэж болзошгүй тул барилгын ажлын эхний шатанд төлөвлөлтийг зөв хийх, үйл ажиллагааны турш нөлөөллийг бууруулах ажиллах боломжтой.

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Энэхүү төлөвлөгөөний зорилго нь 2026 онд явагдах барилгын ажлын үед байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, ерөнхий үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнүүд үр дүнтэй байгаа эсэхийг тогтооход оршино. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө, түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө, осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр, БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь зэргээс бүрдэнэ.

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланд нэмэлт тодотгол хийх ажлын хүрээнд тухайн төслийн хэрэгжилтийн явцад буюу 2026онд авч хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОАЖС-ын 2019 оны 10-р сарын 29-ний өдрийн А/618 дугаар тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” д заагдсан бүтэц, агуулга, аргачлалын дагуу боловсруулав. дагуу боловсруулав. Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь дараах зүйлсээс бүрдэнэ.

Үүнд:

1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө;
2. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө;
3. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө;
4. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө;
5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө;
6. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр;
7. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө;
8. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

Хүснэгт №4-1.

Д/д	Авах арга хэмжээ	Зардал, төгрөг 2026
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө;	6,918,000
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө;	-
3	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө;	-
4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө;	3,100,000
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө;	4,540,000
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2,660,000
7	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө;	
8	Орчны тохижилт, нэхэн сэргээлтийн төлөвлөгөө;	600,000
Нэг жилийн нийт зардал, төгрөг		17,818,000

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

“Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын хүрээнд тус төслөөс байгаль орчин, нийгэм, хүний эрүүл мэндэд, нөлөөлөх нөлөөллийг энэ тайлангийн 4-р бүлэгт тодорхойлж, нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийх ажлуудыг 5-р бүлэгт зөвлөсний үндсэн дээр сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг дараах хүснэгтээр харуулав.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө ба зардал

Хүснэгт №5-1.

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төгрөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бүтээн байгуулалтын ажлын үе шатанд - АГААР ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ								
Тээврийн хэрэгслийн түлшний шаталтаас CO, SO ₂ , NO _x , PM ₁₀ зэрэг бохирдуулагчид ялгарах	Тээврийн хэрэгсэл, хүнд даацын машин механизм, техникийг тогтмол үзлэгт хамруулж, засвар үйлчилгээ тогтмол хийх;	Барилгын ажилд ашиглаж буй бүх тээврийн хэрэгсэл, хүнд машин механизм	Гүйцэтгэгч компанийн үйл ажиллагааны зардалд тусган хэрэгжүүлэх				Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	Монгол Улсын MNS 5013:2009, MNS 5014:2009 стандартууд Бензин болон дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын ЗДХ ба хэмжих арга.
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	Тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг стандартын түвшинд байлгах						7 хоног бүр	Замын хөдөлгөөний дүрэм, 2018, Хавсралт 2. Замын тэмдэг
	Замын хөдөлгөөний маршрутыг оновчтой төлөвлөх, хурдны хязгаарыг тогтоож мөрдүүлэх;						Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Засгийн газрын 302-р тогтоолын 1, 2-р хавсралт ба 326-р тогтоолын 1-р хавсралт
	Хуурайшилт ихтэй үед хөрсний овоолго, зам талбайг услах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Усны хэмжээ м ³	396 ¹	3000 ²	1,188,000	Барилгын ажлын туршид	MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS 6063-2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

	үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх.							MNS 4990:2023 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны агаар дахь хорт бодисыг хэмжихэд тавих ерөнхий шаардлага, зөвшөөрөх дээд хэмжээ.
	Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах		ОХШХ-т тусгасан				Барилгын ажлын туршид	
	Барилгын үе шатанд ашиглах түр замуудыг тэмдэгжүүлэх	Түр замууд	Гүйцэтгэгч компанийн үйл ажиллагааны зардалд тусган хэрэгжүүлэх				2026 онд	Замын хөдөлгөөний дүрэм, 2018, Хавсралт 2. Замын тэмдэг
	Барилгын ажил дууссаны дараа түр замуудыг нөхөн сэргээх						Барилгын ажлын туршид, Сар бүр	MNS 5917:2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт
	Дуу шуугианы түвшинг стандартын зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байх; Ажиллагсдыг дуу шуугианаас хамгаалах хэрэгслээр хангаж, хэрэгжүүлэх	Барилгын талбайд	Үйл ажилгааны зардалд тусгасан				Барилгын ажлын туршид	MNS 5002:2000 Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага
Нийт						1,188,000		
Бүтээн байгуулалтын ажлын үе шатанд - ХӨРСӨН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ								
Станцын барилгын ажлын явцад 7.54 га талбайн шимт хөрс хуулагдах	Шимт хөрсийг стандартын дагуу хуулж тусад нь түр хадгалж, нөхөн сэргээлт хийх үед ашиглах	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан					MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт Нөхөн сэргээлтийн стандарт MNS 5915:2008, MNS 5916:2008,

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

Барилгын ажилд ашиглах тээврийн хэрэгсэл, хүнд даацын машин техникийн хөдөлгөөнөөр олон салаа зам үүсэж, хөрсний эвдрэл бий болох	Шаардлагагүй олон салаа зам үүсгэхээс сэргийлэх Хөдөлгөөний хурдны хязгаар, чиглэлийг заасан тэмдэглэгээг оновчтой цэгт байршуулах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт туссан				Барилгын ажлын туршид	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	Тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөс шатах тослох материал асгарахаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд тогтмол үзлэг шалгалт хийх	Станцын дотоод зам, талбай	хүн/өдөр	45000	38	1,710,000	-	Зам, Тээврийн хөгжлийн сайдын 2021 оны А/199 дүгээр тушаал, Тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналтын үзлэг, оношилгоо явуулах журам
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх. Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх. Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх.	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан				Барилгын ажлын туршид	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кэмпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсч болзошгүй.	Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх. Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох. Барилгын түр кэмпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх. Барилгын түр кэмпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-	Барилгын түр кэмпүүд дэхь хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.				Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5344 : 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

	бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлораминт цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх.							
Барилгын ажлын явцад шимт хөрс хуулж, хөрсний бүтэц эвдэгдэж, ургамлын амьдрах чадвар алдагдаж, улмаар ургамлан нөмрөг доройтож, устах эрсдэлтэй	Барилгын ажил дууссаны дараа хадгалсан шимт хөрсийг ашиглан эвдэгдсэн газрыг нөхөн сэргээж, ургамал ургах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх замаар тухайн талбайг ургамалжуулах;	Барилгын талбай	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан				2026 онд	Байгалийн ургамлын тухай хууль Газрын тухай хууль
	Нийт					1,710,000		
Бүтээн байгуулалтын ажлын үе шатанд – ГАЗРЫН ДООРХ УСАНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ								
Барилгын шатанд газрын доорх усыг хяналтгүй ашигласнаар усны нөөц хомсдох	Усны хэрэглээг оновчтой төлөвлөх, шаардлагагүй хэрэглээг бууруулах;	Барилгын талбай	хүн/өдөр	35,000	52	1,820,000	Төслийн явцад	Усны тухай хуулийн 31-р зүйл 31.1 ба 25-р зүйл 25.1
	Умард говийн гүвээт-Халхын дундад тал сав газартай Ус ашиглах гэрээ байгуулж, ус ашигласны төлбөрийг тогтсон хугацаанд нь төлж байх	Барилгын талбай	Усны тоолуурын заалтын дагуу төлбөр төлөх				2026-2028 онд	Усны тухай хуулийн 31-р зүйл 31.1
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд алдагдан, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчиж, гадаргын усны чанарт дам байдлаар нөлөөлөх болзошгүй	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх. Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх. Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	синтетик шингээгч материала (TSSW50W), ширхэг	2	100,000	200,000	Барилгын ажлын туршид	Усны тухайн хууль Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах. Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах.	Ундны усны эх үүсвэр	тонн	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан			Барилгын ажлын явцад улирал бүр	MNS 0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

Технологийн болон ахуйн хатуу шингэн хаягдлаар хөрс бохирдож, улмаар газрын доорх усны чанарт нөлөөлөх	Үл нэвчүүлэх бохирын сав бүхий зөөврийн жорлон барилгын хугацаанд түр ашиглах	Барилгын талбай		2,000,000	1	2,000,000	2026 онд	MNS 4943:2015. Усны чанар, хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага.
Нийт						4,020,000		
Төслийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний жилийн нийт зардал, төгрөг				2026		6,918,000		

5.2. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, “Ашигт малтмалын тухай” хууль, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль болон бусад хууль тогтоолын дагуу Баруун урт дулааны станц явагдах барилгын ажлын улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн ажлыг Монгол улсын стандарт /MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008/-ын дагуу хийсэн байх үүрэгтэй. Барилгын үйл ажиллагаа дуусмагц эвдэрсэн талбайд техникийн нөхөн сэргээлт, биологийн нөхөн сэргээлтийг хийнэ. Тухайн ажил хийгдэж дууссаны дараа барилгын талбайн ойролцоо эвдэрсэн болон талхагдсан талбай болох м² талбайд нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэнэ. Дулааны станц барих талбайд 2026 онд нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэхгүй газар шорооны ажил хийгдэнэ.

Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-2.

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төгрөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Байршил
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Төслийн талбайд элэгдэл, эвдрэлд өртсөн газрыг тохижуулах	Тарьц суулгах	Хашааны гадна	ш	3,000	100	300,000	Хавар	46°39'25.22"N, 113°20'7.89"E 46°39'16.54"N, 113°19'56.79"E 46°39'19.42"N, 113°19'52.02"E 46°39'27.57"N, 113°20'4.23"E
Тэр бум модтарих үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэх	100 суулгац тарих	Хатуу хучилттай талбай байгуулах	ш	3,000	100	300,000	Намар	
Төслийн орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний эхний жилийн зардал, төгрөг						600,000		

5.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад дараах үндсэн 2 үе шатны хог хаягдлын эх үүсвэр бий болохоор байна. Үүнд:

- Дулааны цахилгаан станцын бүтээн байгуулалтын үе шат;
- Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагааны үе шат.

Дулааны цахилгаан станцын талбайд 2026 оны бүтээн байгуулалтын ажлын явцад дараах төрлийн хог хаягдлууд үүсэхээр байна.

Хүснэгт №5-3.

№	Ангилал	Хог хаягдлын төрөл
1	Энгийн хог хаягдал:	- Бүх төрлийн энгийн хатуу хог хаягдал (хаягдал цаас, хайрцаг, шилэн лонх, хуванцар лонх, сав, хуванцар эдлэл, даавуун болон нийлэг эдлэл);
		- Бохир усны хаягдал (ариун цэврийн байгууламжийн шингэн хаягдал, хоолны газрын хаягдал)
2	Барилгын хог хаягдал	- Бүх төрлийн барилгын хог хаягдал;
		- Машин техникийн сэлбэгийн хог хаягдал;
		- Шатах тослох материалын хог хаягдал;
		- Барилгын бүх төрлийн материалын сав баглаа боодлын хаягдал.
3	Аюултай хог хаягдал	- Бүх төрлийн батарей, аккумулятор;
		- Гипс суурьт барилгын материалын хаягдал, түүний сав, баглаа;
		- Өдрийн гэрэл болон бусад мөнгөн ус агуулсан хаягдал;
		- Бүх төрлийн будагч бодисын хаягдал, түүний сав, баглаа;
		- Бүх төрлийн уусгагч бодисын хаягдал, түүний сав, баглаа;

Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагааны явцад үүссэн хог хаягдлыг эх үүсвэр ангилан ялгаж, Монгол Улсын “Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэл” (БОАЖ-ын сайдын 2017 оны А/349 тоот тушаал) -д болон Аюултай хог хаягдлын жагсаалт (ЗГ-ын 2018 оны 116 дугаар тогтоол)-ын дагуу хог хаягдлын зэрэглэл, кодчиллоор нэгтгэн бүртгэлжүүлнэ. Дараах хүснэгтэд харуулав. Аюултай хог хаягдлыг зөвхөн тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуйн нэгжид хүлээлгэн өгч, баримтжуулан тайлагнах болно.

Энгийн болон хяналттай хог хаягдал

Хүснэгт №5-4.

№	Хог хаягдлын нэр	Код	Зэрэглэл
1	Нүүрсний үнс, шаар (хорт бодисын агууламж стандартын хязгаарт)	10 01 01	Энгийн
2	Утааны хий цэвэрлэгээнээс үүсэх үнс (аюултай шинж илрээгүй)	10 01 02	Энгийн
3	Барилгын эвдрэл, бетон, тоосго	17 01 01 / 17 01 02	Энгийн
4	Металлын хаягдал (төмөр, ган)	17 04 05	Энгийн
5	Ахуйн холимог хог хаягдал	20 03 01	Энгийн

Аюултай хог хаягдал

Хүснэгт №5-5.

№	Хог хаягдлын нэр	Код	Аюулын зэрэг
1	Ажилласан хаягдал тос, тосон шингэн	13 01 10*	Аюултай
2	Тос, түлшээр бохирдсон шингээгч материал, шүүр	15 02 02*	Аюултай
3	Хаягдал аккумулятор, хар тугалгат зай	16 06 01*	Аюултай
4	Утаа, хий цэвэрлэх байгууламжийн аюултай лаг	10 01 13*	Аюултай
5	Ус бэлтгэл, химийн цэвэрлэгээнээс үүсэх химийн лаг	16 10 01*	Аюултай
6	Аюултай бодисоор бохирдсон сав, баглаа боодол	15 01 10*	Аюултай

Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-6.

Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн үнэлгээ, төгрөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	Аймгийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах						Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх				1	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

Ахуйн	Ахуйн гаралтай хог хаягдлыг ангилан ялгаж хогийн цэг рүү ачуулах арга хэмжээ авах	Дулааны цахилгаан станцын захиргаа	-	80,000	12 сар	960,000	Сард нэг удаа	Хог хаягдлын тухай хууль
Үйлдвэрийн	Үйлдвэрлэлийн гаралтай хаягдлыг ангилан ялгах, дахин ашиглах боломжтойг нь эргүүлэн ашиглах, дахин ашиглах боломжгүйг хогийн цэг рүү ачуулах арга хэмжээ авах	Дулааны цахилгаан станцын захиргаа	-	140,000	12 сар	1,680,000	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль
Аюултай	Аюултай хог хаягдлыг кодлон ялгаж бүртгэлжүүлэх, стандартын дагуу хадгалах, нийлүүлэгч талд буцаан өгөх, сав баглаа боодлын хор аюулыг саармагжуулах эсхүл нийлүүлэгч талд буцаан өгөх арга хэмжээ авах, нийлүүлэгч талд буцаан өгөх боломжгүй тохиолдолд тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуй нэгжид шилжүүлэх	Дулааны цахилгаан станцын захиргаа	-	116,666	12 сар	1,400,000	2026 онд жил бүр сард 1 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль
	Барилгын ажилд ашигласан химийн бодисын сав, баглаа боодлыг тусгайлан тохижуулсан цэгт түр хадгалан устгал хийдэг мэргэжлийн байгууллагад гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэх	Дулааны цахилгаан станцын захиргаа	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				Барилгын ажлын туршид	“Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам
Нэг жилийн зардал						4,540,000		

5.4. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Дулааны станцын барилгын ажил бүтээн байгуулалтын ажлын явцад БОННУ тайлангийн бүлэг 10.6-д буюу осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан байгалийн аюул, гамшигт нөхцөл байдал болон төслийн үйл ажиллагаанаас хүний эрүүл мэнд аюулгүй байдал, байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг бууруулахад дараах ажлуудыг төлөвлөсөн болно.

Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-7.

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төгрөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр								
Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс төслийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Цаг агаарын улирлын, сарын, 7 хоногийн, өдөр тутмын урьдчилсан мэдээнүүдийг төслийн үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	Өдөр	-	365	Сүхбаатар аймгийн Цаг уур орчны шинжилгээний газартай тохиролцох	Барилгын ажлын туршид	Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хууль
Гал түймрийн төслийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	жилд/удаа	500,000	1	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллах	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	хүн/өдөр	45,000	16	720,000		
Төсөл хэрэгжүүлэх үед авч хэрэгжүүлэх хөдөлмөр хамгааллын арга хэмжээ								
Үйлдвэрлэлийн гэнэтийн ослын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлөх	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг сахиулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	хүн/өдөр	25,000	16	400,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалтыг тогтмол хугацаанд гүйцэтгэх	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	сар/удаа	40,000	12	480,000	Барилгын ажлын туршид	
	Ажиллагсдын Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	-	-	-	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	
	Ослын үеийн хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулж сумын захиргаа болон орон нутгийн мэргэжлийн хяналтын байгууллагаар батлуулах. Ослын үед орон нутгийн эмнэлэгтэй утсаар холбоо барих боломжтой байх	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	жил/удаа	500,000	1	500,000	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль

“Гранд зотол энерги” ХХК-ийн “Баруун-Урт хотын 70 МВТ-ын дулааны цахилгаан станц байгуулах төсөл”-ийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө. 2026 он.

	ЦС-ын талбайд анхны тусламж үзүүлэхэд нэн шаардлагатай хэрэгслүүдийг байрлуулах	ЦС-ын талбай, барилга байгууламжууд	жил/удаа	500,000	1	500,000	2026 онд	
Төслийн осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний нэг жилийн нийт зардал, төгрөг						3,100,000		

5.5. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө нь газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргадаг бол энэхүү төсөл нь орон нутгийн дэд бүтцийн чиглэлийн төсөл тул дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах шаардлагагүй төсөл болно.

5.6. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн хүрээнд барилга байгууламж баригдах талбай, тэдгээрийн ойр орчимд түүх, соёлын өв, дурсгалт газрууд байхгүй болох нь төсөл хэрэгжих талбайд хийгдсэн археологи, палентлогийн суурь судалгааны явцад ямар нэгэн түүх соёлын өв илрээгүй болно.

Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-8.

Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч болзошгүй	Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох. Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх.	Барилгын талбай	-	Үйл ажиллагааны зардлаас		Барилгын ажлын явцад илэрвэл зогооно.	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
	Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх. Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжыг мөрдөн ажиллах.	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан			Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрт	

5.7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсч болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа,

хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тодорхой тусгана” хэмээн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2.7-д заасан байна. Үүний дагуу бид байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу энэхүү орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулав.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт №5-9.

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төгрөг	Тайлбар	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
1	2	3	4	5	6	7	8
1. АГААРЫН ЧАНАР – ЛАБОРАТОРИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮЕД							
-Тоосжилт (PM10, PSM, PM25); - Гадаад болон дотоод орчны дуу чимээ, доргио, чичиргээ; - Ажлын байрны эрүүл ахуйн үзүүлэлтүүд (тоос, дуу чимээ, гэрэлтүүлэг, чийгшил болон физик бохирдлын түвшин); - Бохирдлын цэгэн эх үүсвэр (SO2, NO2, CO)	Станцын эргэн тойронд 3 байршилд, дотор ажлын байранд 3 байршилд	4 болон 10 саруудад (тус бүр 6 хэмжилт)	Жилд 1 удаа (Нийт 12 хэмжилт)	84,000	1,000,000	Хур тунадасгүй, дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаа хэвийн явагдаж байх үед шинжилгээ хийлгэнэ.	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016 SO2 (20 минутын дундаж) 450 мкг/м3 CO (20 минутын дундаж) 60000 мкг/м3 NO2 (20 минутын дундаж) 200 мкг/м3 PM 2.5 (24 цагийн дундаж) 50 мкг/м3
2. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ							
Хөрсний хими, физикийн ерөнхий шинжилгээ: - Ялзмагийн агууламж (%), - Урвалын орчин (pH), - Карбонат (CaCO3), - Шингээгдсэн сууриуд (Ca2+, Mg2+), - Хөрсний шим тэжээлийн элементүүд болох азот (N), фосфор (P), кали (K), давсжилт буюу азот (N), фосфор (P), кали (K), давсжилт буюу - Цахилгаан дамжуулах чадвар (EC2.5 dS/m) Хөрсний өнгөн хэсэг дэх хүнд металлын шинжилгээ: (Pb, Cd, Hg, As, Cr, Sn, Sr, V, Cu, Ni, Co, Zn, Mo, Se, B, F, CN-)	Станцын эргэн тойронд болон станцын талбай дотор 12 байршилд	Жилд бүрийн 8 сард	Жилд 1 удаа (Нийт 12 ш дээж)	100,000	700,000	Хур тунадасгүй, дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаа хэвийн явагдаж байх үед шинжилгээ хийлгэнэ.	Хөрс. Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам MNS 2305:1994, MNS 5850 : 2019 (Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ)
3. ГАДАРГЫН БА ГАЗРЫН ДООРХ УС							
Усан дахь эрдэс бодисууд, химийн найрлага:pH, карбонат /CO3/, гидрокарбонат /HCO3/, кальци /Ca/, хлор Cl, кали K, магни Mg, натри /Na/, сульфат /S/, хүнцэл /As/, кадми /Cd/, кобальт /Co/, хром /Cr/, зэс /Cu/, төмөр /Fe/, манган /Mn/, молебдин /Mo/, хар тугалга /Pb/, цахиур /Si/, ванади /V/, цайр /Zn/, хөнгөн цагаан /Al/, - Хими бактериологийн бүрэн шинжилгээ.	Гүний усны 6 цэг	4 болон 10 саруудад	Жилд 2 удаа (Нийт 12 хэмжилт)	80,000	960,000	Хур тунадасгүй, дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаа хэвийн явагдаж байх үед шинжилгээ хийлгэнэ.	MNS 0900:2018 MNS (ISO) 4867:1999 (MNS 6148:2010) MNS (ISO) 5667 11:2000 MNS (ISO) 5667-1:2002
Нэг жилийн орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал					2,660,000		

5.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагааны туршид байгаль орчинд хамгийн бага сөрөг нөлөөтэйгөөр үйл ажиллагаа явуулах, төслөөс үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ авч ажиллах үүргийг төсөл хэрэгжүүлэгчийн удирдлага хүлээнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүр байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжилтийг ханган ажиллах, жилийн эцэст БОМТ-ний хэрэгжилтийг БОНХХ-т гарган өгч, аймгийн Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын газраар дүгнүүлнэ.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-10.

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
		2026 он				
		Сар ...	Сар ...	Сар ...		
1	2	3	4	5	6	7
Цахилгаан станцын үйл ажиллагаанд 2027 оны БОМТ-г боловсруулж холбогдох байгуулгаар хянан баталгаажуулах	Үйл ажиллагааны зардал, төлөвлөгөөнд тусгах	-	-	-	Байгаль орчны мэргэжилтэн	
Газрын тухай хуулийн 58 дугаар зүйлд заасны дагуу 5 жил тутамд газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж байх		-	-	-	Компаний удирдлага	
Нийт						

5.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, батлагдсан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тодорхойлсон сөрөг нөлөөг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг үндэслэн жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан дараа оны тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулна. БОМТ-г боловсруулж, БОАЖЯ-нд батлуулахаар хүргүүлж, батлагдсаны дараа тухайн жилийн БОМТ-г ханган биелүүлж, түүний үр дүнг тусгасан биелэлтийн тайланг тухайн оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор Аймгийн БОАЖГ-г хүргүүлнэ.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт №5-11.

БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	2	3	4	5	6	7
БОУАӨЯ	Тухайн жилийн БОМТ г бэлтгэх хүргүүлэх	Тухайн онд хийгдэх ажлууд, хэрэгжүүлэх БО-ыг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөлт	Өмнөх оны 12-р сарын 30-ний дотор	Тухайн жилийн БОМТ дээр шинжээчийн санал шүүмжийг авч, тусган оруулах	Төслийн Удирдах Нэгж	
	Тухайн жилийн БОМТ г хянуулж, батлуулах	Баталгаажих нүүр хуудасны загварын дагуу (БОМТ журмын 1-р хавсралт)	Тухайн оны 3-р сарын 31-ний дотор		Төслийн Удирдах Нэгж	
	Тухайн жилийн БОМТ ний биелэлтийн тайланг хүргүүлэх	БОМТ-ний биелэлт, үр дүн	Тухайн оны 11-р сарын 1-ний дотор	Тухайн жилийн БОМТ-н биелэлтийн тайланд ажлын хэсгийн санал шүүмжийг авч, тусган оруулах	Төслийн Удирдах Нэгж	
Байгаль Орчины Газар	БОМТ-ний биелэлтийг газар дээр нь шалгаж, дүгнэлт гаргах	БОМТ-ний биелэлтийг хүлээж авах дүгнэх хуудас (БОМТ журмын 4-р хавсралт)	Жилд 1 удаа		Төслийн Удирдах Нэгж	
Төсөл хэрэгжиж буй Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын захиргаа, ИНХ, оршин суугчид	Олон нийтийн уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	БОМТ-ний биелэлтийг олон нийтэд мэдээлэх, танилцуулах	Жилд 1 удаа	БО-ны нөлөөлөл, БОМТ н хэрэгжилтийн талаарх олон нийтийн санал, шүүмжийг хүлээн авч ажлын төлөвлөлт, зохион байгуулалтад тусгах	Төслийн Удирдах Нэгж	
Нийт						